

Nr 326.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ändrade grunder för utlåning av medel till den för beredande av bostäder åt centrala torpedverkstadens personal bildade bostadsrättsföreningen; given Stockholms slott den 7 november 1941.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 november 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Sköld, anmäler, efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet, fråga om ändrade grunder för utlåning av medel till den för beredande av bostäder åt centrala torpedverkstadens personal bildade bostadsrättsförening samt anför därvid följande:

Efter därom av Kungl. Maj:t i propositionen 1940 U:38 (punkten 13) framlagt förslag anvisade riksdagen (skrivelse nr 65) till bostadsbyggnader för centrala torpedverkstaden å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1940/41 såsom kapitalinvestering i fonden för förslag till statsverket ett reserva-

tionsanslag av 1,850,000 kronor. Anslaget skulle användas till bestridande av kostnaderna för uppförande av sju bostadsbyggnader för personalen vid torpedverkstaden, vilka skulle inrymma sammanlagt 136 lägenheter om 1 à 2 rum och kök.

Efter framställning av försvarsväsendets verkstadsnämnd framlade Kungl. Maj:t i propositionen 1941:181 förslag beträffande förvaltningen av ifrågasvarande bostadsbyggnader. Förslaget innebar i huvudsak följande: Fastigheterna skulle mot en köpeskilling motsvarande beloppet av de verkliga tomt- och byggnadskostnaderna (preliminärt beräknade till 1,663,000 kronor) övertagas till förvaltning av en för beredande av bostäder åt centrala torpedverkstadens personal bildad bostadsrättsförening. Denna förening skulle åtaga sig betalningsansvar för statliga botten-, sekundär- och tertiärlån till 97.5 procent av fastighetsvärdena ävensom för ett för erläggande av lagfartsstämpel avsett lån. Delägarna skulle kontant erlægga som grundavgifter ett belopp motsvarande 2.5 procent av fastighetsvärdena. Bottenlånet förutsattes skola motsvara 50 procent av de förutnämnda till 1,663,000 kronor uppskattade tomt- och byggnadskostnaderna, d. v. s. 831,500 kronor, och löpa med en ränta av 4.5 procent. Sekundärlånet åter beräknades till 32.5 procent av tomt- och byggnadskostnaderna, eller till 540,475 kronor, och avsågs skola löpa såsom 40-årigt amorteringslån med 4.5 procent ränta. Tertiärlånet — beräknat till 15 procent av tomt- och byggnadskostnaderna, eller 249,450 kronor — och lånet för lagfartsstämpel, 16,630 kronor, förutsattes skola vara ränte- och amorteringsfria, vadan dessa belopp i sak skulle vara att betrakta som subvention från statens sida. Om köpeskillingen på grund av att byggnadskostnaderna över- eller understeg de tidigare beräknade bestämdes till högre eller lägre belopp än 1,663,000 kronor, skulle lånebeloppen och den kontanta insatsen undergå motsvarande jämkning. Ett mot de verkliga tomt- och byggnadskostnaderna jämte lagfartsstämpel svarande belopp skulle överföras till fonden för låneunderstöd från förutnämnda under förlagsfonden anvisade anslag.

Sedan Kungl. Maj:ts ifrågasvarande förslag bifallits av riksdagen (skrivelse nr 229), har Kungl. Maj:t genom beslut den 23 maj 1941 uppdragit åt försvarsväsendets verkstadsnämnd att uppgöra och till Kungl. Maj:t inkomma med förslag i fråga om genomförandet av den i propositionen avsedda överlåtelsen.

I skrivelse den 29 oktober 1941 har nu *försvarsväsendets verkstadsnämnd* förordat viss ändring i den av riksdagen godkända finansieringsplanen. Med förmålan att de verkliga byggnadskostnaderna nu kunde beräknas till omkring 1,625,000 kronor har verkstadsnämnden anfört följande:

Sedan bebyggelsen numera avslutats, hade det på grund av den hastigt inträdda förändringen av ränteläget visat sig möjligt att i öppna marknaden, exempelvis hos hypoteksförening, erhålla bunden primärkredit till avsevärt lägre räntesats än i propositionen 1941:181 räknats med, för närvarande 3.5 procent eller något därutöver. Vidare torde det föreligga viss utsikt att i den öppna marknaden få sekundärkredit på gynnsammare villkor än dem staten

förbehållit sig, om ock icke till den relativt höga övre länegräns som staten medgivit.

Verkstadsnämnden utginge från att det i och för sig måste anses önskvärt, att statsmedel ersattes av länemedel från öppna marknaden, om icke därav vållades någon olägenhet för statsverket. Omplaceringen skulle medföra en icke obetydlig besparing i lägenhetshavarnas årliga kostnader, en omständighet som tedde sig så mycket mer betydelsefull som bostadskostnaderna på grund av det starkt stegrade produktionspriset blivit höga och särskilt kännbara för de talrika, från Karlskrona inflyttade familjerna, som varit vana vid väsentligt lägre bostadsutgifter, låt vara för omoderna bostäder. För staten åter torde en omplacering icke medföra någon nackdel men väl den fördelen, att säkerheten för toppkrediten bleve starkt genom den förbättrade driftkalkylen. Risken för sekundärkrediten minskade successivt allteftersom amortering ägde rum.

På anförda skäl och då verkstadsnämnden funne det angeläget, att verkstadens personal, som i stor utsträckning finge anses hava blivit i viss mening tvångsförflyttad, erhöle så billiga bostäder som möjligt, finge nämnden hemställa om Kungl. Maj:ts förklaring, att de utav staten såsom primär- och sekundärkredit tillhandahållna medlen måtte få återbetalas med valutan för lån, som i öppna marknaden upptoges mot säkerhet av inteckningar i fastigheterna med bästa rätt.

Staten skulle själv draga fördel av den tillärnade omplaceringen bland annat därigenom, att bostadskostnadernas nedbringande komme att underlätta försäljningen av sådana bostadsrätter, som verkstadsnämnden måst teckna.

Då det syntes nämnden angeläget, att bostadsfrågan snarast bringades till en definitiv lösning, hemställde nämnden tillika, att ärendet måtte handläggas med den skyndsamhet som omständigheterna medgäve.

Statskontoret har i utlåtande den 3 november 1941 anført, att statskontoret icke funnit anledning motsätta sig bifall till framställningen. Med hänsyn till att riksdagens medverkan till finansierandet av byggnadsverksamheten i fråga tidigare tagits i anspråk torde riksdagen böra beredas tillfälle till uttalande jämväl beträffande nu föreliggande framställning.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att enligt den av statsmakterna godkända planen för finansiering av bostadsbebyggelsen vid centrala torpedverkstaden statsverket skulle tillhandahålla den för bebyggelsen erforderliga krediten bland annat i form av bottenlån mot 4.5 procent ränta och 40-årigt sekundärlån, likaledes mot 4.5 procent ränta. Den av verkstadsnämnden nu gjorda framställningen har föranletts av den hastigt inträdda förändringen i ränteläget och innebär, att bottenlånet och hela eller en del av sekundärlånet skulle med frångående av den tidigare av riksdagen godkända finansieringsplanen få placeras i öppna marknaden, där för närvarande förmånligare räntevillkor stå att erhålla än de i finansieringsplanen förutsatta.

Emot den av verkstadsnämnden sålunda ifrågasatta jämkningen i lånevillkoren synes intet vara att erinra. Då dessa villkor tillkommit med riksdagens medverkan, lär på sätt jämväl statskontoret i sitt utlåtande förordat riksdagens medgivande till de av verkstadsnämnden i ärendet ifrågasatta åtgärderna böra inhämtas.

*Departements-
chefen.*

Till frågan om de ändringar i övrigt i villkoren för överlåtelsen av omförmälda fastigheter, som föranledas av ett bifall till föreliggande framställning, torde jag få återkomma, sedan verkstadsnämnden inkommit med det av Kungl. Maj:t den 23 maj 1941 infortrade förslaget i ämnet.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att godkänna de av mig i det föregående förordade ändrade grunderna för utlåning av medel till den för beredande av bostäder åt centrala torpedverkstadens personal bildade bostadsrättsföreningen.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Sven Berglund.